

nutno uvážiti tu význam odst. 2 §u 863 obč. zák. »co do účinků opominutí vzhledem k obyčejům a zvyklostem, které platí v poctivém obchodu«. Nelze přec tvrditi, že takovéto závazky se obyčejně takovýmto konkludentním projevem přebírají. Vedle toho však nebylo by lze přehlédnouti ani § 915 obč. zák., že při smlouvách jednostranně závazných (a o takovou smlouvu by tu jistě šlo, ledaže by soud byl zjistil, že domovník obdržel nějakou úplatu od obce Brna za čištění chodníku) pokládá se v pochybnostech, že zavázaný chtěl na sebe vložiti břímě spíše menší než větší. Konec konců jde tu zcela nepochybně o analogon prekaria dle §u 974 obč. zák., takže se stává pochybným názor cit. rozsudku, podle jakých předpisů a jakou formou měl onen domovník vůči obci Brnu svoji fakticky a dobrovolně převzatou činnost čistiti chodníky pro budoucno vypověděti. To vše by platilo, kdybychom případ posuzovali civilisticky a z tohoto hlediska i trestně-právně.

V daném případě však jde nesporně o oblast veřejného práva, kde tím méně lze z činnosti, kterou někdo z ochoty nebo fakticky vykonává, vyvozovati pro něho pak tak dalekosáhlé důsledky, zejména pak dokonce i ten důsledek, že by o zproštění od této dobrovolně převzaté a zákonem nevynutitelné povinnosti dokonce rozhodoval ten, v jehož — snad nepřímý — prospěch »povinný« byl dosud činný určitým způsobem. Nutno zde totiž uvážiti, že v daném případě jde zcela nepochybně o výkon »služeb« ve prospěch obce; tyto služby však mohou býti uloženy občanstvu zcela výmínečně jen v mezích platných zákonů usnesením obecního zastupitelstva a po předchozím schválení vyššího dohlédacího úřadu v případě potřeby naprosto nezbytné pro potřebu obce (§§ 24 a 39 zák. z 12. srpna 1921, č. 329 Sb. z. a n., prov. nař. č. 143/1922 Sb. z. a n., srov. i Právní praxe, 1936, str. 124 násl.). Proto nelze z pouhého dobrovolného a faktického výkonu takových služeb vyvozovati závazek, jak cit. rozsudek činí.

Zejména pak nelze souhlasiti s úsudkem cit. rozsudku, že město Brno nemělo příčiny starati se o čištění do své správy převzatého chodníku, když domovník chodník vždy čistil a posypával. Naopak, město nemělo dokonce ani trpěti, aby někdo jiný než jeho orgánové o čištění chodníku pečovali; neboť již tím obec zanedbala zákonnou péči o řádný stav veřej. komunikací.

Nutno tedy posuzovati citovaný rozsudek jen jako pokus o vyplnění mezery zákona, k čemuž však soudy povolány nejsou, neboť musí se omeziti pochopitelně jen na výklad platných právních předpisů, jak to již tolikrát a v této věci právě v nálezu Boh. A 12.851/37 a 11.753/35 zdůraznil nejvyšší správní soud.

Emil Daninger:

NUCENÉ VYKLIZENÍ NA ZÁKLADĚ MIMOSOUDNÍ VÝPOVĚDI A ODKLAD EXEKUČNÍHO POVOLENÍ.

I.

Rozhodnutím ze dne 7. června 1921, Rv II 182/21, Vážný 1087 vyslovil Nejvyšší soud ve výpovědním sporu, že není zapotřebí, aby mimosoudní výpověď byla doručena k vlastním rukám, s tímto odůvodněním:

»V případech soudní výpovědi nájemní smlouvy má podle prvního odstavce § 564 c. ř. s. výpověď spolu se soudním usnesením, podle § 562 c. ř. s. o ní vydaným, doručena

býti odpůrci vypovídající strany podle předpisů, platících pro doručování žalob, totiž podle §§ 106 a 107 c. ř. s. Obdoby tohoto zákonného předpisu § 564 c. ř. s. ve smyslu § 7 obč. zák. užití pro doručování mimosoudních výpovědí nájemních smluv nelze, poněvadž výklad zákona ve smyslu § 6 obč. zák. vede k závěru, že pro mimosoudní výpověď neplatí zákonné předpisy o doručování žalob. To vysvětluje z této úvahy: V §§ 565 a 566 c. ř. s., jednajících o mimosoudní výpovědi nájemní, není podobného předpisu, jako v prvním odstavci § 564 c. ř. s., a není tam poukázáno na předpis tento, ač v jiném směru, totiž co do obsahu výpovědi, jest v druhém odstavci § 565 poukázáno na ustanovení § 562 o výpovědi soudní. Spolu s výpovědi soudní doručuje se, jak již nahoře bylo uvedeno, také soudní usnesení, při mimosoudní výpovědi není usnesení takového. Doručování podle §§ 106 a 107 c. ř. s. děje se, jak uvedeno jest v § 87 c. ř. s., z moci úřední buď soudními orgány nebo z nařízení soudního orgány jiných veřejných úřadů, naproti čemuž mimosoudní výpověď přivádí se odpůrci strany vypovídající na vědomí bez soudní účasti. Podle druhého odstavce § 566 c. ř. s. stačí, když výpověď byla odpůrci strany vypovídající sdělena, tedy stačí, když tento se o výpovědi dověděl, a výkaz o tom, kdy sdělení dotyčné se stalo, dlužno podati soudu jen tenkrát, když soud to žádá. Dovolatel netvrdí, že výpověď nebyla mu sdělena, nýbrž naopak vysvětluje z jeho námitek proti výpovědi, že se o ní dověděl. Mínění dovolatelovu, že by strana vypovídající mohla svého odpůrce zaskočiti, kdyby mu nedoručila výpověď k vlastním rukám, nelze přisvědčiti, neboť tento jest dodatečně chráněn ustanovením prvního odstavce § 566 c. ř. s., podle něhož může podati námítky proti výpovědi ve lhůtě tam stanovené, jakož i předpisem druhého odstavce téhož § 566, dle něhož vypovídající strana musí na soudní vyzvání náležitě vykázati, kdy výpověď byla druhé straně sdělena. Že výpověď, proti které dovolatel podal námítky, stala se pozdě, nebo že neobsahovala údaje, uvedených v druhém odstavci § 565 c. ř. s., dovolatel ani teď netvrdí, ani netvrdil v námítkách proti výpovědi.«

Případ, který dal podnět k této úvaze, byl tento:

Právní zástupce dal doručiti jménem majitele domu jistému nájemníku mimosoudní výpověď, sice doporučeně, ale ne se zpátečním lístkem.

Tato výpověď nebyla však doručena k vlastním rukám a zvláště zjištěno nebylo, jestli vypovídající strana o výpovědi se dověděla v čase ve smyslu ustanovení o výpovědi.

Vypovídající zašel po uplynutí výpovědní lhůty k soudu a zeptal se, jestli není proti němu podán návrh na nucené vyklizení a prosil, když mu bylo řečeno, že tomu tak je, ihned o odklad exekuce, kterémuž návrhu také bylo vyhověno.

Mezitím, t. j. ještě před doručením povolení odkladu exekuce, podal vypovídající pro všechny případy rekurs proti povolení exekuce vyklizením, s tímto odůvodněním:

»Podle §u 565 c. ř. s. a komentáře Neumannova má mimosoudní výpověď jen tehdy působnost soudní výpovědi, když se osvědčí listinami, které co do jejich průvodnosti nedají podnět k pochybnosti, a mimo to při výpovědi musí se přihlížeti ku výpovědním lhůtám, uvedeným v §§ 563 a 564, to znamená, že mimosoudní výpověď musí býti doručena ještě před uplynutím výpovědní lhůty.

Jest ale jasno, že mimosoudní výpověď může míti jen tehdy působnost soudní výpovědi, když výkaz o jejím doručení k vlastním rukám vypovídajícího jest také osvědčený listinami.

Tak jako nelze provést soudní výpověď, není-li tu úřední výkaz o doručení výpovědi odpůrci k vlastním rukám, tím méně jest mimosoudní výpověď způsobilá k exekuci, není-li prokázáno, že a kdy byla doručena odpůrci vypovídající strany k jeho vlastním rukám.

Podle rozhodnutí nejvyššího soudu ve Vídni, ze dne 27. května 1919, R II 86, otisknutého v komentáři Neumannově, str. 1461, nemůže prohlášení strany, učiněné protokolárně v jiném sporu, že totiž výpověď jí byla doručena, býti počítáno mezi listiny, uvedené v §§ 565 a 566.

Navrhovatel přiložil ke svému návrhu na nucené vyklizení jenom průklep svého výpovědního dopisu ze dne 30. srpna s podacím lístkem, ale žádný zpáteční lístek o skutečném doručení k vlastním rukám vypovídající strany, který jest bezpodmínečně zapotřebí. Doporučeným podáním dopisu ještě není zdaleka prokázáno, že psaní, podané na poště, skutečně bylo také řádně adresátovi doručeno.

Poněvadž chybí ale v §u 565, odst. 3 žádaný listinný důkaz o doručení mimosoudní výpovědi k vlastním rukám, nemůže býti tato výpověď na roveň postavena soudní výpovědi, není proto tato způsobilá k exekuci a nemělo proto býti napadené exekucí usnesení vydáno.«

Tento rekurs byl zamítnut s odůvodněním, že stěžovatel v žádosti o odklad exekuce uznal věcné oprávnění exekučního povolení a proto dodatečně nemůže se dovolávat toho, že exekuce neměla vůbec býti povolena. Otázka doručení mimosoudní výpovědi jest v tomto stadiu řízení již zcela podřadnou.

K vývodům stížnosti se ale přece podotýká, že mimosoudní výpověď nemusí rozhodně býti doručena k vlastním rukám. (Viz rozhodnutí č. 1087 sb. n. s.).

II.

Myslím, že případ má jednak zásadní význam, jednak dal podnět k takovému mylnému rozhodnutí, že vyžaduje veřejného projednání.

Především nepovažuji za správné, že někdo tím, že zažádá u soudu za odklad již povolené exekuce, jejíž oprávněnost uzná, má za následek vzdání se veškerých opravných prostředků, tím spíše, že, jak v daném případě, žádost o odklad exekuce byla učiněna jen vůči soudu a nikoliv vůči odpůrci.

Považuji takové řešení v zájmu řádného soudnictví za velice povážlivé.

Jestě méně místný byl odkaz na rozhodnutí nejvyššího soudu č. 1087, které se vůbec nevypořádává s otázkou, jestli na základě mimosoudní výpovědi, jejíž doručení k vlastním rukám odpůrce vypovídající strany není prokázáno listinami, jak se žádají v §§ 565 a 566, může býti povoleno nucené vyklizení.

Toto rozhodnutí bylo však vydáno v rozepři o námitkách proti mimosoudní výpovědi, a zastává stanovisko, že odpůrce vypovídající strany, když vychází ze svých námitek, že vzal mimosoudní výpověď na vědomí, nesmí své námitky odůvodnit jen tím, že mu výpověď nebyla doručena k vlastním rukám, rozhodnutí však poukazuje na to, že námitky měly býti podepřeny tím, že výpověď se stala pozdě.

Vývody rozhodnutí nejvyššího soudu, že mimosoudní výpověď nemusí býti doručena k vlastním rukám, nejsou ostatně přesvědčující.

Neobsahují-li také §§ 565 a 566 c. ř. s. předpis §u 564, odst. 1 a také nepoukazují výslovně na něj, musí býti přece o těchto třech paragrafech v souvislosti uvažováno (§ 6 obč. zák.).

Jestliže § 565, odst. 3 jen tehdy připisuje mimosoudní výpovědi účinnost soudní výpovědi, bylo-li při výpovědi v §§ 563 a 564 pro soudní výpověď dbáno předepsaných lhůt, a § 565, odst. 4 žádá, aby určitý čas doručení výpovědi byl listinně prokázán, a § 564, odst. 1 předpisuje, že výpověď musí býti doručena k vlastním rukám, pak závisí průkaz lhůt také na tom, kdy výpověď protistraně a sice k vlastním rukám byla doručena, poněvadž se jenom v tomto případě bezpečně listinami ve smyslu § 565, odst. 3 dá zjistiti, jestli výpověď odpůrce došla včas.

Zásady, vyslovené v §§ 6 a 7 našeho obč. zákoníka, které představují jednu z nejlepších formulí pravidel pro výklad zákonů, byly by při takovém výkladu zákonů jako v rozhodnutí čís. 1087 skoro vždy přivedeny ad absurdum.

Naopak z toho, že o mimosoudní výpovědi jest jednáno v zákoně teprve po soudní výpovědi a ze vztahu §§ 563 a 564 ku §§ 565 a 566, týkajících se mimosoudní výpovědi, musí býti usuzováno, že se mimosoudní

výpověď může klásti na roveň ve své působnosti soudní výpovědi jen tehdy, když všechny ony předpoklady, které jsou předepsány pro působnost soudní výpovědi, jsou také dány u mimosoudní.

K tomu patří náležitosti, předepsané v §u 562 a listinami provedený průkaz, že výpověď byla doručena odpůrci vypovídající strany před uplynutím lhůty, uvedené v § 560, odst. 1 a 2 c. ř. s.

A tento listinný průkaz může podle stavu věci býti prokázán jenom tím, že se notářskou listinou nebo poštovním zpátečním lístkem osvědčí, že výpověď byla doručena odpůrci vypovídající strany před uplynutím lhůty určené v §u 560, odst. 1 a 2 k vlastním rukám.

Jiným způsobem není prakticky možno vésti listinný důkaz o této skutečnosti.

Bude tudíž i podle rozhodnutí nejvyššího soudu č. 1087 zapotřebí mimosoudní výpověď dáti doručiti když ne notářem, tedy státním poštovním úřadem zpátečním lístkem k vlastním rukám, aby mohlo býti listinně prokázáno dodržení lhůt, předepsaných v §u 560 a výpovědní dopis s podacím a zpátečním lístkem k návrhu na nucené vyklizení přiložiti.

Josef Nožička:

ORGANISACE A KOMPETENCE PROTILICHEVNÍCH ÚŘADŮ.

V Rakousku byly vydány všeobecně předpisy protilichevní zákonem č. 47/1881 ř. z. Císařským nařízením č. 275 z r. 1914 ř. z. nově byla upravena lichva oproti dřívějšímu zákonu.

Sociálně-politickou myšlenkou dřívějšího zákonodárství lichevního byla ochrana hospodářsky slabšího. Posléze zmíněné císařské nařízení však směřuje proti bezohlednému vykořistění moci a konjunktury vůbec.

Za světové války nebyla ochrana, kterou skýtal právní řád proti lichvě, shledána dostatečnou. Mimořádné poměry válečné způsobily, že muselo býti vydáno hned na počátku světové války císařské nařízení č. 194/1914 ř. z., kterým byla stihána t. zv. lichva válečná. Toto císařské nařízení bylo měněno a doplňováno každým rokem (viz cís. nař. č. 228/1915, 261/1916, 131/1917 ř. z.).

Ukončením světové války nezanikly mimořádné poměry a bylo proto třeba i v našem státě ponechati zvětšenou ochranu a naopak ji ještě zvýšiti a sjednotiti ustanovení jí čelící pro celý stát, ježto na území býv. Uher platily jiné předpisy. To se stalo zákonem ze dne 17. října 1919, č. 568 Sb. z. a n. o trestání válečné lichvy a novelou k tomuto zákonu č. 80/1924 Sb. z. a n.

Když bylo zřízeno býv. ministerstvo pro zásobování lidu v Praze byla u tohoto úřadu v nejvyšší stolici soustředěna protilichevní služba. Při policejním ředitelství v Praze, Plzni, Brně, Opavě, Moravské Ostravě, Bratislavě, Košicích a Užhorodě byly zřízeny úřady pro potírání lichvy. Tyto úřady podléhaly přímo ministerstvu pro zásobování lidu.

Úřadům pro potírání lichvy byli tehdy přidělováni zaměstnanci policejní, a to jednak konceptní úředníci ze stavu organického úřednictva, účetní síly, smluvní konceptní síly, kontrolní orgánové, kancelářské síly i zřízení. Vybudování a organisování protilichevní služby bylo ponecháno protili-